

Posudek vedoucího diplomové práce

Felix Geisler, *Člověk technický a technika lidská: O vztahu člověka a techniky*

Kompetentní, kultivovaně napsaná diplomová práce plní *desideratum*, že seznamuje s vypracováním výkladu podstaty techniky ve vztahu k zejména modernímu člověku, který je na technice závislý do té míry, že už bez ní patrně ani nedokáže existovat. V tuzemském prostředí byla věnována doposud pozornost spíše opravdovým gigantům uvažování nad podstatou techniky (M. Heidegger, E. Jünger), zatímco dřívější či paralelně tvořící autoři utonuli v jejich hlubokém stínu. A přitom bez takového Oswalda Spenglera a José Ortegy y Gassetta, kteří *jako opravdu první* autoři učinili explicitním tématem svých úvah právě podstatu techniky, by oba zmínění velikáni měli o mnoho ztíženější pozici, protože svými vypracováními vstoupili již do otevřené oblasti tematizace a hovořili k již probuzenému a připravenému publiku. Vedle obou uvedených pionýrů myšlení techniky se práce věnuje ještě ve své době mimořádně vlivnému dílu Arnolda Gehlena, který otázku techniky vřadil do svého rozvrhu empiricky pojaté filosofické antropologie. Střední část (tzn. kap. 2. – 4.) předložené práce je proto věnována kompetentnímu a kvalifikovanému výkladu klíčových textů všech tří zmíněných myslitelů a jejich vzájemné souvislosti, podobnostem a diferencím. Expozice jejich myslitelských stanovisek zároveň ukazuje limity těchto pozic, byť to není důvod ignorovat je jako cosi antikvovaného a historicky „překonaného“.

Kromě naplnění tohoto *desiderata* má předložená práce ještě další ambice, a to nejprve *upozornit* na přílišnou banálnost čistě instrumentálního pojetí techniky a obousměrné „kauzality“ vztahu člověk – technika: člověk vytváří techniku a zároveň technika ovlivňuje člověka. To je tak povrchně banální, že je skoro ostuda vypustit to z úst. Proto je potřeba na to – jak řečeno – *nejprve upozornit a posléze se pokusit rozklížit či narušit* tuto triviální rádobu skutečnost. O to se snaží nejpřínosnější a nejlepší závěrečná 5. část předložené práce, která je autorovým svébytným pokusem o jakousi syntézu s výhledem za tyto tři diskutované myslitelské pozice. Autor v závěru správně ukazuje, že otázka *podstaty* techniky je v inkubační podobě *bytošným* způsobem *prefigurována* již u Aristotela a Hegela, takže se nejedná o nic čistě nahodilého, pouze historicky a sociálně podmíněného nebo jen antropomorfního (lidského, příliš lidského), nýbrž se jedná 1) o samotný *způsob danosti* zřejmosti celku toho, co je (neboli *celku* jsoucna *jako* jsoucího, což obvykle sluje „svět“), 2) způsob *oslovení* člověka touto zřejmostí a konečně 3) i o způsob jeho *odpovědi* na takovéto oslovení. Zde autor předložené práce nejlépe demonstruje osvojení filosofického řemesla, a tím korunuje své studium na našem studijním programu *Filosofie v kontextu humanitních věd*, který se smí po právu pyšnit takto kvalitními absolventy.

Kdyby to bylo možné, přimlouvám se **navrhnout** jak studenta, tak jeho závěrečnou kvalifikační práci **na nějaké příslušné ocenění**.

Předloženou diplomovou práci Felixe Geislera **doporučuji bez výhrad** k obhajobě s návrhem hodnocení **výborně**.

Aleš Novák

XX. VIII. MMXXIII